

สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

Conditions, Problems and Guidelines for Developing School Risk Management under the Sakon Nakhon Provincial Office of Non-Formal and Informal Education

อานนท์ พลไชย¹ ดร.สุรัตน์ ดวงชาตม² ดร.รัชฎาพร งามภูธร³

Amon Polchai¹ Dr. Surat Dungchatom² Dr. Ratchadaporn Ngoiphuthorn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา การเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และหาแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน ครูการศึกษานอกโรงเรียนตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งสภาพการบริหารความเสี่ยง มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.87-0.96 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.996 และปัญหาการบริหารความเสี่ยง มีค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.62-0.92 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.987 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน และเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เปรียบเทียบระดับสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง, การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Educational Administration Program Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program

Sakon Nakhon Rajabhat University

³ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลต่างอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

³Senior Professional Level Teachers Anubantaongoi School the Office of Sakon Nakhon Primary Education Area 1

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อานนท์ พลไชย, ajponchai09@gmail.com

รับเมื่อ 10 มีนาคม 2563 แก้ไข 6 พฤษภาคม 2563 ตอรับ 9 พฤษภาคม 2563

4. เปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ และด้านการดำเนินงาน

5.1 ด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด มีการติดตามผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง

5.2 ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกันหรือมอบหมายงานให้บุคลากรเข้าใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และกำหนดมาตรการนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานทุกชั้นตอน

ABSTRACT

The purposes of this research were: to examine conditions and problems, to compare conditions and problems, and to establish the guidelines for developing school risk management at Sakon Nakhon Provincial Office of Non-Formal and Informal Education institutions, as perceived by school administrators, civil service teachers, non-formal education volunteer teachers, teachers working at subdistrict non-formal education, and teachers working at community learning centers under the Sakon Nakhon Provincial Office of Non-Formal and Informal Education, in the academic year 2019, classified by different positions, work experiences and school sizes. The sample size of 191 persons was determined by using the Krejcie and Morgan tables. The research tools included a set of questionnaires and interview forms with the Item Objective Congruence index (IOC) of 1.00. The risk management conditions and problems were analyzed with a set of questionnaires with a predictive power result ranging from 0.87 to 0.96, 0.62 to 0.92, respectively, with a reliability of 0.996 and 0.987 respectively. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, One-Way ANOVA and qualitative analysis.

The findings were as follows:

1. School risk management conditions were rated at a high level, whilst problems were rated at a medium level.

2. Comparison results of risk management conditions and work positions showed no difference. When comparing a level of risk management problems classified by work positions, there was a statistical significance of difference at .05 level

3. Result comparisons in terms of school risk management conditions and problems classified by different work experiences showed no difference.

4. Result comparisons in terms of school risk management conditions classified by different school sizes were different with statistical significance at the level of .05. When comparing school risk management problems classified by different school sizes, the differences showed a statistical significance at the level of .01

5. Guidelines for developing school risk management consisted of two aspects: Strategies and Operations.

5.1 Strategies. Schools must have clear visions and goals in accordance with the specified policies and conduct continuous monitoring on operations in compliance with established strategies.

5.2 Operations. School administrators should be able to work together or assign tasks to personnel, understand the scope of authorities and establish measurement concerning supervision, control, and monitoring. In addition, the operational inspections should be implemented at every step.

Keywords: Risk Management, Non-formal and Informal Education

ภูมิหลัง

ในยุคโลกาภิวัตน์ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย และเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็อาจจะก่อให้เกิดทั้งโอกาสและในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงเกิดขึ้นด้วยเช่นกันในการดำเนินชีวิตของคนเราจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน หรือความเสี่ยงมากมาย โอกาสที่จะดำเนินงานผิดพลาดเสียหายไม่ประสบความสำเร็จตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อความเสียหาย หรือความล้มเหลวตามมาได้ ท่ามกลางความเสี่ยงของโลกและสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตนั้น การบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องมีความเสี่ยงเกิดขึ้นแน่นอนและส่งผลให้มีโอกาสที่จะดำเนินงานผิดพลาดเกิดความเสียหายหรือความล้มเหลว ดังนั้นจำเป็นต้องป้องกันหรือกำจัดความเสี่ยงนั้นออกไปให้ได้ (ชร สุนทรายุทธ, 2550, หน้า 152)

การบริหารงานขององค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป บางก็เพื่อคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างผลกำไร เพื่อการให้บริการประชาชน เป็นต้น ไม่ว่าจะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เช่นใดก็ตาม การบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้นก็ต้องประกอบด้วยความเสี่ยง (Risk) อยู่เสมอซึ่งอาจปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความเสี่ยงด้านนโยบาย การเงินทรัพยากรมนุษย์เทคโนโลยี การเมือง ความเสี่ยงเป็นภาวะคุกคามปัญหาอุปสรรคหรือการสูญเสียโอกาสจะมีผลทำให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อองค์กรทั้งในด้านกลยุทธ์การปฏิบัติงาน การดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ประเด็นสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับความเสี่ยงคือความไม่แน่นอน (Uncertainty) ของผลลัพธ์ถึงแม้บางท่านอาจจะให้คำอธิบายว่า ความเสี่ยงก่อให้เกิดเฉพาะผลที่ติดตามมาทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ แต่หากสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องแล้ว ความเสี่ยงจะก่อให้เกิดโอกาสและนำไปสู่วัตถุกรรมใหม่ ๆ ได้ ถึงแม้ว่าอาจมีความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้องค่อนข้างมากแต่หากสามารถควบคุมความเสี่ยงได้แล้วจะช่วยก่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานและการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้นเช่นกัน (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 1)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัดสกลนคร” เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” มีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัดและมีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ “กศน.อำเภอ” ร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนผู้ด้อย ผู้พลาด และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการศึกษานอกระบบ คือ กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับประกันคุณภาพทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ การศึกษาตามอัธยาศัย คือ กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถี

ชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาสความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551, หน้า 3-8

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงนั้นมีความสำคัญในการกำกับควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย สามารถป้องกันความเสี่ยงที่ไม่ได้คาดคิดหรือช่วยลดความเสี่ยง ช่วยกำหนดแผนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้ทันสถานการณ์ทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และส่งเสริมสภาพแวดล้อม การควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทัศนคติและการตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการบริหาร ความเสี่ยงของบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถที่จะนำสู่การปฏิบัติตามแผนอย่างแท้จริง มีตัวชี้วัด ความสำเร็จ มีการติดตาม ประเมินผลนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงแผนการบริหารความเสี่ยงตามแผนสู่การ ปฏิบัติได้จริงเป็นระบบ มีการทำความเข้าใจ และชี้แจงเน้นย้ำให้คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการวางแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อเป็นระบบควบคุมภายในของ สถานศึกษา ในการกำกับควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและมีการประเมินผล เพื่อนำผลการ ประเมินที่ได้ไปปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในปีต่อ ๆ ไปให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุ้มค่ายิ่งขึ้น

คำถามของการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียนครู กคน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อยู่ในระดับใด
2. สภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียนครู กคน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. สภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียนครู กคน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. สภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน ครู กคน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนครที่เหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

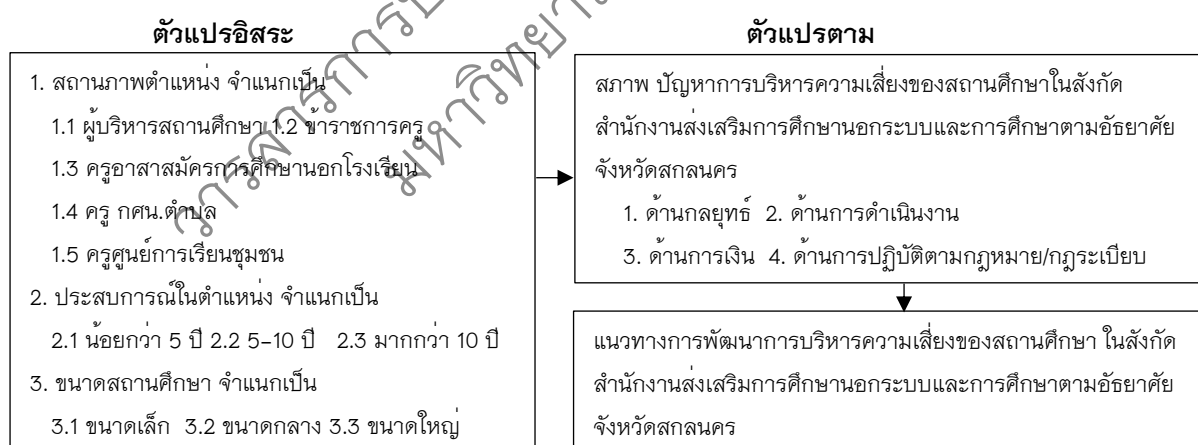
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 360 คน

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษา
นอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 360 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน
ข้าราชการครูจำนวน 14 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 39 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 181 คน
ครูศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 108 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 360 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำโดยอาศัยตาราง
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607- 610, อ้างถึงในบุญชม
ศรีสะอาด, 2556, หน้า 49- 50) ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ จำนวน 186 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างนี้ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้วิธีการ
สุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างตามวัตถุประสงค์
และแนวคิด ที่กำหนดไว้ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา
ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครูอาสาสมัคร
การศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ
การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ทำหนังสือ
ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดสกลนคร

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ
ขั้นตอนโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1.1 ค่าร้อยละ (percentage) 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหา
ค่าสัมประสิทธิ์การหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ
สอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach is Alpha–Coefficient)

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ และด้านการดำเนินงาน

5.1 ด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด มีการติดตามผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง

5.2 ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกันหรือมอบหมายงานให้บุคลากรเข้าใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และกำหนดมาตรการนิเทศ กำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานทุกขั้นตอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ได้มีส่วนช่วยให้สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์โอกาส และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับความเสี่ยงในการปฏิบัติตามนโยบายที่สำคัญตลอดจนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการบริหารความเสี่ยงให้หมดไปหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้ (2552, หน้า 41) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการในการระบุนิ่วความเสี่ยงการประเมินผลความเสี่ยง การจัดลำดับความสำคัญ การกำหนดมาตรการและแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร ช่วยดำรงค์ (2553, บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ รวม 40 แห่ง จำนวน 837 คน มีการควบคุมภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับมาก

ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้รับมอบหมายกับอัตรากำลังด้านบุคลากรของสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาไม่มีความสมดุลกัน คือ ปริมาณบุคลากรน้อยแต่ปริมาณงานมีมาก สถานศึกษามีข้าราชการไม่เกิน 1 - 2 คน รวมผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นพนักงานราชการและตามกรอบอัตรากำลังของแต่ละสถานศึกษามีได้อย่างน้อยตำบลละ 1 คน นอกจากนี้ก็เป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มีความมั่นคงในชีวิต เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและความมั่นคงของชีวิต บุคลากรดังกล่าวมีการสลับสับเปลี่ยนงานและลาออกบ่อย จึงต้องหาคนใหม่มาแทน ซึ่งมีบางช่วงและบางโอกาส บุคลากรที่มาปฏิบัติงานใหม่ ยังไม่มีการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ส่งผลให้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้น จึงนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร โดยการเน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงรับรู้รับทราบนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนทุกกิจกรรม ประสานการทำงานภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 111) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยง คือกระบวนการที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการ

ดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อให้ระดับของความเล็งและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครุอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน ที่มีต่อสภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ได้เน้นแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องบุคลากรเข้าใจตรงกัน สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และเห็นชอบให้มีการนำความเสี่ยงที่จะทำให้สถานศึกษาไม่บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานมาจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงอย่างใกล้ชิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธ สุนทรายุทธ (2550, หน้า 209) ได้ให้แนวคิดว่าการบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ในหน่วยงานซึ่งต้องถือว่าเป็นกิจกรรมของทุกคนในองค์กร ผู้บริหารจะต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงภัยวิกฤต ความเสี่ยง ทุกคนต้องทำ ทำเป็นประจำและทำอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ พงศ์กิตติสุข (2553, บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารความเสี่ยงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านและผู้บริหารกับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครุอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน ที่มีต่อปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากกระบวนการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการป้องกัน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม ปัญหา และอุปสรรคมีไม่เท่ากัน บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะที่แตกต่างกัน บุคลากรมีการสลับสับเปลี่ยนงาน และลาออกบ่อย ซึ่งอาจจะทำให้สถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาว์ (2559, หน้า 22-26) ได้ระบุว่าความเสี่ยงด้านบุคลากร หมายถึง ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีทักษะความรู้ ความสามารถไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่และประสบการณ์ในการสอนและการทำงานฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาของบุคลากรเนื่องจากบุคลากรปฏิบัติงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครุอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน ที่มีต่อสภาพ ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร และผู้บริหารสถานศึกษามีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งจะต้องเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย มีการทำงานเป็นทีมเพื่อใช้บุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่าช่วยเหลือและพัฒนาบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่า และบุคลากรถือว่ามีค่าสำคัญสูงสุด จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 113-114) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ

ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล ปินทะยี่อ้าวัง (2553, หน้า 106-108) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครุอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีต่อสภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูครุอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีต่อปัญหาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากขนาดสถานศึกษาและกระบวนการการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนครที่แตกต่างกัน อาจมีข้อจำกัดหลายอย่างทั้งด้านการดำเนินงานไม่สามารถจัดบุคลากรที่เพียงพอลงตามงานได้ทุกงาน ด้านการเงินได้รับงบประมาณจำนวนน้อย ไม่พอต่อความต้องการ และการขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชาญญานันท์ แก้วชูชนาวีวัชร (2559, หน้า 22-26) ได้กล่าวไว้ว่าความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ระบบการดำเนินงานและการบริหารบุคลากรที่ขาดทักษะในการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอุปกรณ์ที่ใช้ไม่มีความทันสมัยและจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้การงาน รวมถึงคุณภาพที่อยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงานก่อให้เกิดความผิดพลาดต่องานในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา บุคลากร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ด้านกลยุทธ์ในเรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด มีการบริหารความเสี่ยงทุก ๆ งานของสถานศึกษา เมื่อนโยบายเปลี่ยนแปลง สังคมเปลี่ยนแปลง โลกเปลี่ยนแปลงมีภาวะวิกฤตใหม่ ๆ การบริหารก็ต้องใช้ความยืดหยุ่น มีการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา บุคลากร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ด้านการดำเนินงาน ในเรื่อง การจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรเข้าใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่รวมถึงตามความรู้ความสามารถ และมีทักษะในงานที่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย มีการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA เพื่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน กำหนดมาตรการนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร
- 2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงในการทำงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร
- 2.3 การศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานที่เหมาะสมกับการบริหารงานปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช. (2553). *การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กฤตยาวัตติ์ เกตุวงศา. (2553). *ผลกระทบของคุณลักษณะองค์กรที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กลุ่มอำนวยการฝ่ายเลขานุการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. (2553). *แนวทางการจัดทาระบบบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1*: ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2554). *การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- ขวัญญานันท์ แก้วนุชธนาวัชร. (2559). *การบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). *เอกสารประกอบการประชุมการบริหารความเสี่ยงและวางระบบการควบคุมภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- เจริญ ศรีแสนปาง. (2556). *การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ คศ.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิมศักดิ์ นามเสียงใต้. (2552). *การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา*. *วารสารข้าราชการครู*, 29(1), 41.
- ชญาณี นาดัน. (2555). *การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่ทงนางหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชฎาธร เผือกหอม. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ตามแนวคิด COSO กับความสำเร็จทางด้านการเงินขององค์กรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บช.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชฎาภรณ์ แซ่คลั่ง. (2552). *การบริหารความเสี่ยงกับการพัฒนาองค์กร*. เข้าถึงได้จาก www.tsu.ac.th/ists. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2562.
- ช่อผกา บรรทะโก. (2557). *การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอธาตุพนม*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). *การจัดการความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2552). *การจัดการความรู้ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ณัชชัญญา ปัทมทัตตานนท์. (2553). *การจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐพงษ์ ไชยวงศ์ต. (2558). *สภาพและปัญหา การดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). *การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปรี.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิวสุดา ศรีสุระพลกิจ. (2554). *การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอมตวิทยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธรร สุนทรายุทธ. (2550). *การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุลการพิมพ์จำกัด.
- นฤนาถ เอี่ยมตระกูล. (2553). *การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานของฝ่ายก่อสร้าง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา.
- สาคร ช่วยดำรงค์. (2553). *การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.). (2552). *คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำหรับส่วนราชการระดับกรม*. กรุงเทพฯ.